

Examenul de bacalaureat național 2015

Proba E. c)

Istorie

Varianta 3

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursele de mai jos:

A. „Introducerea în titulatura domnilor înaintea numelui lor a cuvântului *Io*, prescurtarea de la *Ioannes*, «cel ales de Dumnezeu», afirmă răspicat sursa divină a puterii domnești. Această calitate, domnii o dobândeau prin ceremonia religioasă a ungerii și încoronării [...]. Cooperarea dintre puterea centrală și Biserică, una dintre realitățile majore ale sistemului politic al Țării Românești și Moldovei, încă din vremea constituirii statelor, a avut în această ceremonie de tradiție bizantină expresia ei simbolică supremă.

Domnia era ereditară în familia domnitoare, regulă adoptată probabil odată cu constituirea statelor și a cărei aplicare a dat naștere dinastiilor celor două țări [...]: descendența lui Basarab în Țara Românească și cea directă sau indirectă a lui Bogdan în Moldova [...].

Principala afirmare a puterii centrale și a tendinței ei de a controla efectiv teritoriul țării s-a manifestat, firește, în domeniul stăpânirii pământului, cea mai de seamă sursă de avuție și putere. În ambele principate, domnii stăpâneau, pe lângă domeniul propriu, întinse teritorii care țineau de prerogativa domniei: teritoriul care nu se afla în mâinile stăpânilor de pământ laici și eclesiastici, pământ *pustiu* [...]; teritoriul orașelor în care puteau institui târguri și iarmaroace, importantă sursă de venituri percepute prin taxe; întinderi mari de terenuri și păduri rezervate în general pentru vânătorile domnești.”

(M.Bărbulescu, D.Deletant, K.Hitchins, Ș.Papacostea, P.Teodor, *Istoria României*)

B. „Indiciul cel mai sigur al gradului înalt de dezvoltare a puterii domniei a fost remarcabila forță militară a Țării Românești și Moldovei [...] și excepționala eficacitate a politicii lor externe. Sub Mircea cel Bătrân, Țara Românească cunoaște cea mai mare întindere teritorială pentru că domnul nu numai că și-a consolidat stăpânirile din Transilvania, obținute ca feude din partea regalității ungare, dar a cuprins și Dobrogea sub autoritatea sa. Forța militară a lui Alexandru cel Bun i-a permis domnului să împiedice imixtiunea puterilor străine, îndeosebi a Regatului Ungar, care, prin Tratatul de la Lublau, încheiat între Sigismund de Luxemburg și Vladislav Jagiello, preconizase împărțirea țării între Ungaria și Polonia (1412). Domnul Moldovei și-a consolidat legătura cu Polonia datorită sprijinului eficace pe care i l-a acordat în două rânduri împotriva cavalerilor teutoni: la Grünwald (1410) și la Marienburg (1422).

Consolidarea și afirmarea celor două țări s-a reflectat pe plan extern; cardinalii reuniți în 1408 la Pisa pentru a pregăti un conciliu general, cu participarea lumii ortodoxe, s-au adresat și domnilor Țării Românești și Moldovei, situându-i îndată după împăratul Bizanțului în ierarhia politică a Orientului.”

(M.Bărbulescu, D.Deletant, K.Hitchins, Ș.Papacostea, P.Teodor, *Istoria României*)

Pornind de la aceste surse, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți un domnitor român precizat în sursa **B**. **2 puncte**
2. Precizați, din sursa **A**, o informație referitoare la caracterul ereditar al domniei. **2 puncte**
3. Menționați două state medievale la care se referă atât sursa **A**, cât și sursa **B**. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține că puterea centrală colaborează cu Biserica. **3 puncte**
5. Scrieți o relație cauză-efect stabilită între două informații selectate din sursa **B**, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (*cauză*, respectiv *efect*). **7 puncte**
6. Prezentați alte două acțiuni militare sau diplomatice la care participă românii în secolul al XV-lea, în afara celor la care se referă sursa **B**. **6 puncte**
7. Menționați o constantă în desfășurarea conflictelor militare la care participă românii în secolul al XIV-lea. **4 puncte**

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursa de mai jos:

„O măsură a influenței crescânde a Germaniei în România [...] a fost tratatul economic încheiat între cele două țări la 23 martie 1939. Valabil timp de cinci ani, acesta asigura o legătură mai strânsă între economiile celor două țări prin planificare, coordonare și companii mixte. [...] Principala sarcină a companiilor mixte era de a dezvolta resursele minerale ale României – cupru, crom, mangan și în special petrol. Interesul crescut al Germaniei față de petrolul românesc era legat de pregătirea pentru război și de nevoia de a deveni independentă de livrările de dincolo de ocean, care puteau fi întrerupte de o blocadă britanică. [...]

Guvernul român nu-și pierduse încă speranța în Occident. În a doua jumătate a lunii martie 1939 el a cerut insistent Marii Britanii și Franței să anunțe public că nu vor mai tolera modificări de granițe în Europa de Est și vor veni în ajutorul fiecărei țări angajate în apărarea independenței sale. La 13 aprilie [...] Marea Britanie și Franța au promis să ajute România să reziste oricărei amenințări la adresa independenței sale. În ciuda caracterului limitat al garanțiilor britanică și franceză – ele se refereau la independența României și nu la integritatea sa teritorială -, cercurile politice din București le-au întâmpinat ca pe un semn că puterile occidentale și-au abandonat în sfârșit politica de conciliere.

Pactul de neagresiune din 23 august 1939 încheiat între Germania și Uniunea Sovietică a venit ca un șoc pentru conducătorii României, pentru că ei își bazaseră politica externă pe presupunerea că exista o ostilitate profundă între nazism și comunism. Acum ei se simțeau mai lipsiți de siguranță ca oricând [...]. Carol al II-lea și miniștrii săi au acceptat ceea ce era evident: politica externă a anilor '20 și '30 care se bazase pe un sistem de alianțe interconectate sprijinit de Franța și pe afilierea la acorduri internaționale, care promovau securitatea colectivă, nu mai putea să apere frontierele României.”

(M.Bărbulescu, D.Deletant, K.Hitchins, Ș.Papacostea, P.Teodor, *Istoria României*)

Pornind de la această sursă, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți conducătorul României precizat în sursa dată. **2 puncte**
2. Precizați secolul la care se referă sursa dată. **2 puncte**
3. Menționați cele două state totalitare, la care se referă sursa dată. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa dată, două informații referitoare la tratatul economic încheiat de România. **6 puncte**
5. Formulați, pe baza sursei date, un punct de vedere referitor la relația României cu statele occidentale democratice, susținându-l cu două informații selectate din sursă. **10 puncte**
6. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia acțiunile desfășurate în România postbelică au favorizat instaurarea regimului politic totalitar. (Se punctează **prezentarea** unui fapt istoric relevant și **utilizarea conectorilor** care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Elaborați, în aproximativ două pagini, un eseu despre spațiul românesc în a doua jumătate a secolului al XIX-lea și la începutul secolului al XX-lea, având în vedere:

- menționarea a două cauze ale constituirii statului român modern în a doua jumătate a secolului al XIX-lea;
- prezentarea unei caracteristici a Constituției din 1866;
- menționarea a două fapte istorice desfășurate de România în cadrul „crizei orientale” din a doua jumătate a secolului al XIX-lea și precizarea unei asemănări între aceste fapte istorice;
- formularea unui punct de vedere referitor la participarea României în relațiile internaționale din primele două decenii ale secolului al XX-lea și susținerea acestuia printr-un argument istoric.

Notă! Se punctează și utilizarea **limbajului istoric adecvat**, **structurarea** eseului, **evidențierea relației cauză-efect**, **elaborarea argumentului istoric** (prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia), **respectarea succesiunii cronologice/logice** a faptelor istorice și **încadrarea** eseului în limita de spațiu precizată.